

A környezet és fejlődésről alkotott megállapodások alkalmazása

Jogilag nem kötelező hivatalos állásfoglalás egy globális közmegegyezés alapelveiről a világ minden típusú erdejével való gazdálkodásról, megőrzésről és fenntartható fejlesztésről

Bevezetés

- (a) Az erdők ügye nem választható el a környezet és fejlődés ügyének és jövőjének egészétől, beleértve a társadalmi-gazdasági fejlődéshez való, a fenntarthatóság alapján nyugvó jogot.
- (b) Az alapelvek irányadó célkitűzése, hogy hozzájáruljon az erdőkkel való gazdálkodáshoz, az erdők megőrzéséhez, az erdők fenntartható fejlesztéséhez és támogassa többcélú és egy más kiegészítő funkcióit valamint ezek felhasználását.
- (c) Az erdők ügyét és jövőjét holisztikus és kiegyensúlyozott módon kell vizsgálni a környezet és fejlődés egészének összefüggésein belül, figyelembe véve az erdők többcélú és egymást kiegészítő funkcióit, valamint felhasználásukat, beleértve hagyományos hasznosításukat, a hasznosítás korlátozásával járó gazdasági és társadalmi feszültségeket, akárcsak a fenntartható erdőgazdálkodás nyújtotta fejlesztési lehetőségeket.
- (d) Ezek az alapelvek az első globális közmegegyezést tükrözik az erdőkről. Az országok elkötelezik magukat ezen alapelvek azonnali érvényre juttatása mellett, és egyben elhatározzák, hogy helyállóságukat a további erdőügyekkel foglalkozó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatban értékelés alatt tartják.
- (e) Ezeket az alapelveket minden típusú erdővel kapcsolatban alkalmazni kell, legyenek azok akár természetes vagy ültetett erdők, bármely geográfiai régióban vagy klímaövből, beleértve az ausztrális, boreális, meleg-mérsékelt, mérsékelt, szubtrópusi és trópusi klímájú területeket.
- (f) Az erdők minden típusa összetett és egyedi ökológiai folyamatokat foglal magában, amelyek alapul szolgálnak jelenlegi és lehetséges erőforrás teremtő képességükhöz, amellyel emberi igényeket elégítenek ki és egyben környezeti értékkel bírnak. Ily módon az adott ország kormányainak érdeke, hogy a velük való gazdálkodásukról és megőrzésükről gondoskodjanak. Az erdők értéket jelentenek a helyi közösségek számára és a környezet egészének is.
- (g) Az erdők alapvető forrásai a gazdasági fejlődésnek és az élet bármely formája fenntartásának.
- (h) Felismerve azt, hogy az erdőkkel való gazdálkodás, az erdők megőrzése és az erdők fenntartható fejlesztésének felelőssége sok Államban megosztott a szövetségi/nemzeti, állami/megyei és a helyi közigazgatás között, minden Állam saját alkotmányával és/vagy törvénykezésével összhangban a megfelelő kormányzati szinten köteles követni az alapelveket.

Alapelvek és elemeik

- 1.(a) "Az ENSZ Alapokmányával és a nemzetközi jog alapelveivel összhangban az Államok kizárólagos joga, hogy saját környezeti politikájukat követve kiaknázzák saját természeti erőforrásaikat, és felelősek azért, hogy azon tevékenységek, amelyek fennhatóságuk és ellenőrzésük alá tartoznak, nem károsítják más Állam környezetét, sem más területeket fennhatóságuk határán kívül".
- (b) A közös megegyezésen alapuló, az erdők megőrzéséből, fenntartható fejlesztéséből származó előnyök eléréséhez szükséges többletköltségek fokozott nemzetközi együttműködést igényelnek, és a terheket egyenlően kell elosztani a nemzetek közösségén belül.

2.(a) Az Államok kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, hogy kiaknázzák, gazdálkodjanak és fejlesszék saját erdeiket összhangban saját fejlődési szükségleteikkel és társadalmi-gazdasági fejlettségükkel, valamint a fenntartható fejlődéssel és törvényhozással összeegyeztetett nemzeti politikájukkal, beleértve ilyen területek átfogó társadalmi-gazdasági fejlesztési tervek és ésszerű földhasznosításon alapuló művelési ágak megváltoztatását is.

(b) Az erdővel mint természeti erőforrással és az erdős területekkel úgy kell fenntartható módon gazdálkodni, hogy azok kielégítsék a jelen és a következő nemzedékek társadalmi, gazdasági, ökológiai, kulturális és lelki szükségleteit. Ezek a szükségletek az erdőben megtermő javakat és szolgáltatásokat jelentenek mint a fa, fából készült termékek, víz, élelem, takarmány, gyógyszerek, tűzifa, menedék, munkalehetőség, pihenési lehetőség, élőhely az állatvilág számára, tájképi sokféleség, szennyűjtő és tároló, és egyéb erdei termékek. Megfelelő intézkedések szükségesek, hogy megvédjük az erdőket a káros szennyezésektől - ideértve a levegőben keletkező szennyezést - az erdőtüzekről, a kártevőktől és egyéb betegségektől, hogy fenntartsuk az erdők teljes és sokoldalú értékeit.

(c) Az erdők és erdei ökoszisztémák állapotát leíró időszerű, megbízható és pontos adatok összeállítása nélkülözhetetlen és biztosítandó az erdők társadalmi szerepének megértéséhez és a döntéshozók tájékoztatásához.

(d) A kormányoknak elő kell segíteni és biztosítani kell a lehetőséget az érdekelt feleknek, ideértve a helyi közösségeket, az őslakosokat, az ipar képviselőit, a munkásokat, a nem kormányzati szervezeteket és egyéneket, az erdőben lakókat és a nőket, hogy részt vegyenek a nemzeti erdőpolitika kialakításában, tervezésében és végrehajtásában.

3.(a) A nemzeti erdőpolitikáknak és stratégiáknak keretet kell biztosítaniuk a növekvő erőfeszítésekhez, beleértve az erdőkkel és az erdős területekkel való gazdálkodást, ezek megőrzését és az erdők fenntartható fejlesztését célba vevő intézmények és programok kifejlesztését és erősítését.

(b) A nemzetközi intézményi rendelkezéseknek a már meglévő szervezetekre és mechanizmusokra építve a megfelelő módon elő kell segíteniük a nemzetközi együttműködést az erdők ügyében.

(c) A környezetvédelem, a társadalmi és gazdasági fejlődés minden, az erdőket és erdős területeket érintő vetületét átfogóan kell kezelni és be kell építeni az erdők ügyébe.

4.(a) Meg kell becsülni az erdők valamennyi típusának életfontosságú szerepét az ökológiai folyamatok és egyensúly fenntartásában helyi, nemzeti, regionális és globális szinten, többek között a sérülékeny ökoszisztémák, a vízgyűjtő területek és édesvízkészletek megvédésében játszott szerepüket, és hogy gazdag tárházai az élővilág sokszínűségének és biológiai erőforrásainak, genetikai anyagokat szolgáltatnak a biotechnológiai termékekhez, és fotoszintézist folytatnak.

5.(a) A nemzeti erdőpolitikának el kell ismernie és megfelelő módon támogatnia az őslakos népek identitását, kultúráját, saját és más közösségeiket és az erdőlakókat. Megfelelő feltételeket kell biztosítani ezen csoportoknak, hogy képesek legyenek gazdasági érdeket találni az erdők használatában, gazdasági tevékenységet folytatni, hogy elérjék és fenntartsák kulturális önállóságukat és társadalmi szervezetüket, akár csak a megfelelő megélhetést és jólétet azáltal, hogy többek között a földbirtok szerkezetén keresztül serkentsék a fenntartható erdőgazdálkodást.

(b) A nők részvételét az erdős területekkel való gazdálkodást, az erdők megőrzését és az erdők fenntartható fejlesztését érintő minden kérdésben aktívan elő kell segíteni.

6.(a) Az erdők minden típusa fontos szerepet játszik az energiaigények kielégítésében azáltal, hogy mint bioenergia megújuló energiaforrásként szolgál, különösen a fejlődő országokban. A háztartási és ipari tűzifa iránti igényt fenntartható erdőgazdálkodással, új területek erdősítésével és újraerdősítéssel kell kielégíteni. A feladat az, hogy a faültetvények, legyenek azok akár őshonos vagy idegen fajokból állók, számbavételét - tűzifa vagy ipari fa forrásként - ki kell harcolni.

(b) A nemzeti erdőpolitikáknak és programoknak figyelembe kell venniük, ahol erre mód van, a kapcsolatot az erdőmegőrzés, erdőgazdálkodás és az erdő fenntartható fejlesztése között, szem előtt tartva az erdei termékek előállítását, fogyasztását, újrahasznosítását és/vagy végső elhelyezését.

(c) Az erdőmegőrzés, erdőgazdálkodás és az erdő fenntartható fejlesztésével kapcsolatos döntéseknél a gyakorlati szempontokat is mérlegelve az erdő és az erdei szolgáltatások anyagi és nem anyagi javait és a környezeti előnyöket és hátrányokat átfogóan kell figyelembe venni.

(d) Az ültetett erdők és állandó mezőgazdasági haszonnövények szerepét mint fenntartható és környezetbarát megújítható energiaforrást, továbbá mint ipari alapanyagforrást tudatosítani, előmozdítani és növelni kell. Hozzájárulásukat az ökológiai folyamatok fenntartásához, az őshonos/öreg erdőkre gyakorolt nyomás tehermentesítéséhez, a helyi munkalehetőségek és a fejlődés elősegítéséhez a helyi lakosság bevonásával el kell ismertetni és növelni kell.

(e) A természetes erdők is forrásai javaknak és szolgáltatásoknak, ezért elő kell segíteni megőrzésüket, a velük való fenntartható gazdálkodást.

7.(a) Erőfeszítéseket kell tenni egy támogató nemzetközi gazdasági légkör kialakításának elősegítésére, amely előmozdítja az erdők fenntartható és környezetbarát fejlesztését minden országban. Ez magában foglalja többek között a fenntartható termelési és fogyasztási minták elősegítését, a szegénység megszüntetését, az élelmezés biztonságossá tételét.

(b) Külön anyagi forrásokat kell teremteni a jelentős erdős területekkel rendelkező fejlődő országok számára, amelyek erdőmegőrző programokat kezdeményeznek, beleértve védett természetes erdőket is. Ezeket a forrásokat különösen a gazdasági ágazatokba kell irányítani, amely gazdasági és társadalmi helyettesítési folyamatokat ösztönözhet.

8.(a) Erőfeszítéseket kell tenni a világ zöldebbé tételére. Minden országnak, különösen a fejlődő országoknak, ahol ez lehetséges, pozitív és nyilvánvaló akciókat kell megvalósítani az újraerdősítés, az erdőtelepítés és az erdőmegőrzés érdekében.

(b) Az ökológiai, gazdasági és társadalmi szempontok figyelembevételével erőfeszítéseket kell tenni az erdős területek nagyságának és termőképességének fenntartására és növelésére a nem termékeny és a letarolt erdős területek helyreállításával, újraerdősítéssel és az erdő visszatelepítésével, akárcsak a meglévő erdős területekkel való gazdálkodással.

(c) A nemzeti - különösen a fejlődő országok - erdőmegőrző, erdőgazdálkodó és az erdő fenntartható fejlesztését célzó erdőpolitikák és programok megvalósítását, ahol ez lehetséges nemzetközi anyagi és technikai támogatásban kell részesíteni.

(d) A fenntartható erdőgazdálkodásnak és erdőhasználatnak összhangban kell lennie környezetbarát nemzeti irányelveken alapuló nemzeti fejlődési politikákkal és prioritásokkal. A környezetbarát nemzeti irányelvek kialakításakor, ahol ez lehetséges és kivitelezhető, figyelembe kell venni a nemzetközileg elfogadott módszereket és követelményeket.

(e) Az erdőgazdálkodásnak illeszkednie kell a környező területek gazdálkodási szerkezetébe, így fenntartható az ökológiai egyensúly és a termőképesség.

(f) Az erdőmegőrző, az erdőgazdálkodó és az erdő fenntartható fejlesztését célzó nemzeti politikáknak és/vagy törvénykezéseknek magukba kell foglalniuk az ökológiailag életképes vagy

egyedi erdők védelmét, beleértve a őshonos/öreg erdőket, a kulturális, lelki, történelmi, vallási és egyéb más okból nemzetileg értékesnek tartott erdőket.

(g) A hozzáférés a biológiai forrásokhoz, beleértve a genetikai állományokat, annak az országnak kizárólagos joga, ahol az adott erdők találhatóak. Az adott országoknak joga van a kölcsönösen megállapodott feltételek alapján a technológiai tételekből és a biotechnológiai termékekből származó profitból részesedni.

(h) A nemzeti erdőpolitikáknak biztosítani kell a környezeti hatástanulmányok készítését ahol az emberi tevékenység vélhetően jellemző káros hatással lehet fontos erdőkre, és ahol ezek a tevékenységek egy kompetens nemzeti hivatal hatáskörébe tartoznak.

9.(a) A fejlődő országok erőfeszítéseit - hogy erősítsék erdőmegőrző, erdőgazdálkodó és az erdő fenntartható fejlesztését célzó tevékenységüket - a nemzetközi közösségnek támogatnia kell. Figyelemmel kell lenni a külső eladósodottság kiegyenlítésének fontosságára - különösen ha ez együtt jár fejlett országokba való nettó erőforrás kiáramlással -, az erdők értékének legalább pótlására azért, hogy fokozottan piacot biztosítsanak az erdei, különösen feldolgozott termékeknek. Ebben az összefüggésben külön figyelemmel kell lenni azokra az országokra, amelyekben folyamatban van az átmenet a piacgazdaságba.

(b) A kormányoknak és a nemzetközi közösségnek fel kell vetniük azokat a problémákat, amelyek akadályozzák az erdőmegőrzést és az erdei erőforrások fenntartható kiaknázását, és amelyek alapja a választási lehetőségek hiánya, különösen a szegény városi és vidéki népesség esetében, akik gazdaságilag és társadalmilag függnek az erdőktől és az erdei erőforrásoktól.

(c) A nemzeti erdőpolitikának bármely erdőt illetően tekintet kell lennie az erdővel foglalkozó gazdasági ágazaton kívüli más ágazatokból érkező, az erdei ökoszisztémákat és erőforrásokat érintő nyomásokra és igényekre, és keresnie kell ezekre a több ágazatot bevonó megoldásokat.

10.(a) Új és kiegészítő forrásokat kell teremteni a fejlődő országok számára, hogy képesek legyenek fenntartható erdőgazdálkodást és erdőmegőrzést folytatni, erdei természeti erőforrásaikat fenntartható módon fejleszteni, beleértve az erdőtelepítéseket, újraerdősítéseket, az erdős területek csökkenése, az erdők és tájak degradációja elleni harcot.

11. Annak érdekében, hogy - különösen a fejlődő országok - képesek legyenek saját képességeik fejlesztésére és jobbítására az erdei erőforrásokkal való gazdálkodás, az erdők megőrzése és fejlesztése területén - az Agenda 21 megfelelő kiegészítéseivel összhangban - a megfelelő módon elő kell mozdítani, segíteni és pénzügyileg támogatni a környezetbarát technológiák és az ahhoz kapcsolódó know-how-k kedvező hozzáférését, beleértve a koncessziót és az előnyben részesítést a kölcsönös megállapodások alapján.

12.(a) A tudományos kutatást, erdőfelméréseket és erdőbecsléseket végző és a biológiai, fizikai, társadalmi és gazdasági változókat is figyelembe vevő nemzeti intézmények közötti együttműködést a nemzetközi együttműködések keretében a megfelelő módokon erősíteni kell. Ebben az összefüggésben figyelemmel kell lenni a fenntartható módon termesztett nem fa termékek kutatására és fejlesztésére.

(b) A nemzeti, és ahol ez létezik, regionális és nemzetközi intézményi lehetőségek az oktatásban, képzésben, tudományban, technológiában, gazdaságtanban, antropológiában, valamint az erdők és az erdőgazdálkodás szociális vonatkozásai létfontosságúak az erdők megőrzésében és fenntartható gazdálkodásukban, és ezért erősítésük szükséges.

(c) Az erdő és az erdőgazdálkodással kapcsolatos kutatás és fejlesztés eredményeinek nemzetközi cseréjét növelni és szélesíteni kell, ahol ez lehetséges az oktatási és képzési intézmények teljes kihasználásával, beleértve a magánszférát is.

(d) A megfelelő őslakos erdőmegőrző és fenntartható fejlesztési képességeket és helyi ismereteket intézményi és anyagi segítséggel, az érintett helyi lakosság bevonásával el kell ismertetni, tiszteletben kell tartani, meg kell örökíteni, fejleszteni kell, és ahol ez lehetséges, be kell vezetni és alkalmazni kell az erdővel kapcsolatos programokban. Ezért az őslakos tudás használatából eredő előnyöket egyenlően kell elosztani a tudás birtokosaival.

13.(a) Az erdőből származó termékek kereskedelmét a nem kizáró és a kölcsönösen többoldalúan egyeztetett szabályok alapján a nemzetközi kereskedelmi joggal és gyakorlattal összhangban kell megvalósítani. Ebben az értelemben kell elősegíteni az erdei termékek nyílt és szabad kereskedelmét.

(b) A vámtarifák mint akadályok és mint lassító tényezők csökkentését és megszüntetését bátorítani kell, a növelt értékű erdei termékek és helyi feldolgozásuk jobb piaci hozzáférése és kedvezőbb árak elérése érdekében, ezzel lehetővé kell tenni a termelő országoknak, hogy jobban megőrizték és gazdálkodjanak megújuló erdei erőforrásaikkal.

(c) A környezeti költségek és nyereségek figyelembevételét a piaci erőkbe és mechanizmusokba az erdőmegőrzés és az erdők fenntartható fejlesztése érdekében hazai és nemzetközi szinten is ösztönözni kell.

(d) Az erdők megőrzési és az erdők fenntartható fejlesztési politikáinak egységben kell lennie más gazdasági, kereskedelmi és egyéb kapcsolódó politikákkal.

(e) Kerülni kell olyan pénzügyi, kereskedelmi, ipari, közlekedési és egyéb politikák megvalósítását, amelyek az erdők degradációjához vezethetnek. Ösztönözni kell az erdőgazdálkodással, erdőmegőrzéssel és az erdők fenntartható fejlesztésével foglalkozó politikák kialakítását, beleértve, ahol ez helyénvaló, az ilyen célú kezdeményezéseket is.

14. A fa és erdei termékek kereskedelmét korlátozó vagy betiltó, a nemzetközi kötelezettségekkel és egyezményekkel nem összeegyeztethető egyoldalú rendelkezéseket meg kell szüntetni vagy el kell kerülni a hosszú távú fenntartható erdőgazdálkodás elérése érdekében.

15. A szennyező anyagok kibocsátását ellenőrizni kell, különösen a légszennyező anyagokat, beleértve a savas ülepedésért felelőseket, amelyek károsak az erdei ökoszisztémák helyi, nemzeti, regionális és globális szintű egészségére.